

Dræning ved Harring Mose

Af Egon Johansen, Legindvej 13, Hørdum

Medfølgende billede er fra området mellem Harring kirke, Skolen og mosen. Det har en lille historie, der let kunne være blevet en tragedie.

Vi er i 1941 og de to personer i forgrunden er fra venstre Konrad Jensen, »Hjørnelund« i Sønderhaa, og Johannes Immersen fra Hørdum. Vi lader Johannes fortælle.

Konrad var ansat hos et entreprenørfirma fra Viborg og jeg var hos ham et års tid. Vi havde været med til at uddræne Hørsted Mose og var nu kommet til Harring. Her havde Ivar Yde, ejendommen Harring Hedevej 8, et vandlidende område nord for gården, der skulle drænes ud i »æ kjar« (mosen). Det skulle vise sig at være et vanskeligt projekt, vi måtte til tider pumpe vand i flere dage for at lægge nogle få rør for så at måtte pumpe igen.

Ude ved vejgrøften skulle der sættes en brønd, og jeg var fem brøndrør nede, svarende til fem meter, da jeg opdagede, at nu gik det galt. »Hejs mig op omgående« råbte jeg til Konrad. »Hvad er der

galt« blev der spurgt, mens jeg blev halet i sikkerhed. Lige idet jeg satte foden på sikker grund, knuste trykket fra den våde jord de øverste rør og fyldte det hul, jeg lige havde stået i, konstaterede en rystet Johannes.

Men ikke nok med det. Op fra det uhyggelige element havde Johannes medbragt en medtaget skovl og greb, som han havde gravet fri dernede i dybet. De stod ret op og ned og vidnede om et tidligere ulykkestilfælde. Jeg havde, fortæller Johannes, egentlig tænkt over, om ejermanden mon også var dernede. Da vi havde sundet os lidt, talte vi med Ivar Yde om sagen, og så kommer det for dagen, at der for nogle år siden var gjort et mislykket forsøg på uddræning af det samme område. Nå, vi blev så enige om at grave den nedstyrtede jord op igen og ellers gøre arbejdet færdigt, slutter Johannes sin beretning.

Jeg går hjem med fotoet, mens jeg tænker over, hvad det nu kan bruges til. Beretningen skal i hvert fald gemmes.

Et par dage efter er jeg i Koldby hos Karen Kamstrup og Aksel Poulsen for at få hjælp til et billede fra anlægget af Hørdum rensningsanlæg. Der bliver så også en snak om billedet fra Harring, Aksel lytter roligt medens jeg fortæller, så kommer det stilfærdigt fra ham: »Jeg tror, du kender lidt til en af dem der gjorde det første forsøg, nu skal du høre«. Og så beretter Aksel.

Jeg var en stor knægt, det var ca. midt i 1930'erne, vi boede i Snedsted. Min Far, Peder Poulsen, kommer hjem en aften og fortalte, at han kun lige akkurat havde reddet livet, men mistet mange daglønninger.

Min Far var ansat hos dræner Jens Nielsen, Hørsted. Han havde lavet akkord med Ivar Yde om at dræne det sure område ud i kæret. De havde store problemer, vandet vältede ud af jorden og

gjorde det hele til en gang vælling. Ude ved vejen skulle den famøse brønd så sættes, da det hele druknede i et stort mudderskred. Det var kun med nød og næppe min Far bjergede livet. Men hans personlige, dyrt købte redskaber var forliste, de blev derned i dybet.

Det var så de redskaber Johannes fandt, da man gravede samme sted ti år senere. Jens Nielsen arbejdede på akkord, så han og hans sjak mistede hele indsatsen.

Da jeg indledte med at nævne Hørsted mose, vil vi lige et smut derned også, da begge de omtalte drænere, både Konrad Jensen og Jens Nielsen, har relationer til dette område. Konrad ved at deltage i drænings arbejdet, Jens Nielsen fordi han boede i randen af mosen.

Det er en strålende sommerdag, rigtigt cyklevej. Jeg har været i Haring og kigget på det sted, hvor dramaet fandt sted og talt med lokale folk, der udtaler at området stadig er surt og vådt, og at man jævnligt har vrøvl med at få vandet væk. Ved et kig fra kirkegårdens nordøstlige hjørne kan jeg så konstatere, at der er vådt i lavningen i den våde forsommer.

Nu sidder jeg på en skrænt og nyder naturen og fuglesangen over Hørsted mose. For små fyrre år siden havde jeg min daglige gang til en lille vindmølle her i randen af mosen, men dengang havde jeg vist ikke hverken tid eller sans for den skønne natur. Det var bare et hurtigt kik om der var vand til dyrene, så hastigt videre til dagens mange gøremål. I dag vil jeg give mig tid og lade tankerne gå tilbage til dengang, da der her var et mylder af mennesker imellem æltemaskinerne, så alle hjem i omegnen kunne blive forsynede med energi til komfur og kakkelovn.

Skjoldborg præsten Knud Aagaard skriver i 1801 om Hørsted: God og overflødig mose haves! Altså mere mose end sognet selv behøver.

Til venstre for mig ud for Bakkegårdens jord (Hørstedvej 26) boede den før nævnte dræner Jens Nielsen. Han overlader huset til »Mues Ajs«, ham der senere bygger huset på hjørnet af Tøvlingvej/Hørstedvej.

»Æ bette dræner«, Jens Nielsen, flyttede til et

hus syd for gården »Aldershvile« i Hørsted. Det må være sognets gamle »Hospital«. Da det siden bliver nedrevet under områdets opdyrkning, flytter »Æ dræner« til Bydamsvej i Sønderhaa. Her møder vi ham, da vi i 1942 kommer til Thy. Min Far havde problemer med et dræn, der ikke ville suge vand. »Æ dræner« gravede ned og stak sin greb ned mellem rørene, de var lagt for tæt sammen, så de ikke kunne tage vand ind.

Tilbage til mosen, der er uddrænet i to omgange. Første gang lige efter 1900' tallet og så under anden verdenskrig, hvor der blev gravet lidt tørv her. Mosen er drænet gennem bakken mod syd til åen ved Haring skel. Det var et stort projekt. Lokale folk har berettet, at man var uhyggeligt langt nede for at komme gennem bakkekammen her i »Østergård«s jorder bag mig. Det var kviksand og det skred sammen med stor fare for menneskeliv. Entreprisen kunne slet ikke hænge sammen økonomisk, der måtte tilføres foretagendet ny kapital.

Med vore dages snak om sårbare og våde enge kunne man have sparet besværet, men det kunne ingen vide dengang og bagklog, det er let at være. Det gav daglønnen til mange hjem og i de tørre somre kunne vi altid bjerge vand til køerne ved udløbet mod syd ved »Ågård«.

Der er stadig fugle over mosen, de synger over mit hoved i euforisk glæde over livet, selv i en udtørret mose. I det fjerne høres en togfløjte og en brummen af biler på Stenbjerg landevej. Det minder om andre tider med andre energikilder.

I grunden er der en dejlig cykeltur med den grønne vej fra Tøvlingvej til Nyvangsvej, den skulle du prøve til næste sommer. God tur!